

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

94/1909. msz.

A muzeumi bizottság által módosított példány.

Debreczen sz. kir. város Muzeumának házirendje.

(Javaslat.)

(V. ö. A Muzeum szerv. és igazg. szülő Szabályrendelet 19. §. 2. és 36. §-aival. Minták: a Nemzeti Muzeum szolgálati szabályzata és a sárosmegyei Muzeum házirendje.)

I. A muzeumi gyűjteménytárak közhasználatának részletes szabályzata.*

1. §. A Muzeum összes helyiségei egyelőre hetenként kétszer vannak nyitva; és pedig a nyári hónapokban (május 1. szept. 30.): szombaton d. u. 3–6 óra közt, vasárnap d. e. 9–12 óra közt; a téli hónapokban (okt. 1. április 30.): szombaton d. u. 2–5 óra közt, vasárnap d. e. 9–12 óra közt.

Karácsony, Husvét, Püsköst második napja, Áldozó csütörtök és Szent István napja délelőttjén 9–12 óra közt a Muzeum szintén nyitva tartandó a nagy közönség előtt.

A Muzeum szervezéséről és igazgatásáról alkotott szabályrendelet 11. §. 7. szakasza által követelt új- és teljes leltár elkészítésének ideje alatt, amennyiben szükségesnek látszik, a városi tanács, a muzeumi bizottság javaslatára elrendelheti a Muzeumnak huzamosabb ideig való zárva tartását. Oly rendkívüli esetben, amidőn a muzeumi tisztviselők elodázhatatlan hivatalos kiküldetések következtében együtt, illetőleg egy időben vannak távol a várostól, magok helyettesítéséről nem gondoskodhatnak: egy-egy rendes megnyitás elmaradhat, de e felől lehetőséghez képest a közönség hírlapokban előre tájékoztatandó.

2. §. A rendes látogatási napokon kívül a hivatalos órák ideje alatt d. e. 9–12, d. u. 3–5 közt a muzeumi igazgató vagy a muzeumőrök egyes vagy csoportos látogatóknak megengedhetik az összes gyűjteménytárak megtekintését feltéve, hogy ezáltal a folyó munkák zavart vagy késedelmet nem szenvednek. Minden ilyen látogatás ideje alatt a Muzeum valamely tisztviselője, sőt tömeges látogatásnál a muzeumi szolga is tartozik mindvégig jelen lenni. (Szerv. szab. 33. §. 2.)

3. §. Iskolák növendékei tanári vezetés alatt, a testületek, társaságok tagjai testületileg a rendes látogatási napokon kívül is megtekinthetik a

* A tisztviselők egymás közötti viszonyát, főképen a tisztviselőknél a Muzeum gyarapítása, a szerzett muzeumi anyag belajtszromozása, leltározása, az irodai és pénzügyek kezelése körül való kötelességeit, általában a kezelési formákat (nyomtatvány minták stb.) az „ügyviteli szabályzat” állapítja meg.

Muzeumot, ha az iskola igazgatója vagy tanítója, illetőleg az egyesület, társaságok elnöksége a látogatást a Muzeum igazgatójának vagy helyettesének előlegesen bejelentette. Az ilyen látogatásoknál is megtartandók a 2. §. rendelkezései. (Szerv. szab. 33. §. 3.)

4. §. A Muzeum mindenkor díjtalanul tekinthető meg. Muzeumi szolgának és terem felvigyázóknak látogatóktól jutalmat kérni tilos. (Szerv. szab. 33. §. 1.)

5. §. Tizenkét éven alól lévő gyermekek a Muzeumot felnőtt egyén társaságában látogathatják. Kiséret nélkül jövő serdületlen gyermekeket a muzeumi szolga és a teremfelvigyázók a Muzeumba be nem engedhetnek. Tisztátlan külsejű, undorító, beteg, valamint részeg egyéneket sem szabad bebocsátaniok. Ha ilyenek illedelmes figyelmeztetésükre sem távoznak el, erről a jelenlévő muzeumi tisztviselőnek jelentést tesznek.

6. §. A Muzeumot látogatók a botot, ernyőt, csomagokat belépéskor tartoznak a muzeumi szolgának átadni, aki az átvételt számozott jeggyel ismeri el. A letett tárgyakat ugyanazon számú jegy ellenében adja vissza. Az őrzési díj minden darab után 10 fillér; de ugyanazon látogatótól, ha kettőnél több darab tárgyat (botot, ernyőt, csomagot) tesz is le, 20 fillérről magasabb díj nem követelhető. Ezen intézkedésre a közönséget a főbejáratnál külön tábla figyelmezteti. Az őrzési díj a muz. szolgát illeti ugyan, de ő tartozik a muz. igazgató vagy helyettese utasítása szerint megszerezni a fentebb említett számozott jegyeket. A letett tárgyakért anyagilag felelős.

A ruhatár használatáért a látogatók ugyanolyan díjat fizetnek a muzeumi szolgának. (Szerv. szab. 33. §. 4.)

(A Muzeum ideiglenes helyiségében ruhatár nem lévén, ez utóbbi szabály egyelőre nem érvényesíthető.)

7. §. Aki a Muzeum épületében, felszerelésében, a Muzeum tulajdonát tévő, vagy ott letétbe helyezett bármely tárgyon kárt ejt, a kárt a jelenlévő muzeumi tisztviselő kezéhez, nyugta és ellennyugta mellett, azonnal megtéríteni tartozik. Szükség esetében a kártérítés iránt intézkedik. (Szerv. szab. 19. §. 1.)

8. §. A Muzeum összes gyűjteménytáraiban a dohányzás a látogatóknak tiltva van.

9. §. A Muzeum könyvtárának használatát — miután Muzeumunk külön könyvtári helyiséggel

ez idő szerint nem bír, — esetről-esetre a folyó munkákra való tekintettel, az igazgató engedélyezheti. (Szerv. szab. 33. §. 7.)

10. §. Nyomtatvány, kézirat, oklevél, bármely könyvtári anyag akár tudományos buvárlat, akár tanulmányzás vagy olvasás céljából, csakis a muzeumőr hivatalos dolgozó szobájában és a hivatalos órák alatt használható. Bármely olvasó a kikölcsönzött műre vagy művekre vonatkozó *kölcsönző lapot* tartozik sajátkezüleg aláírni, amelyet csak a mű visszaadásakor kap vissza. (Szerv. szab. 35. §.)

A külső használatra kért könyvek, nyomtatványok, oklevelek kiadását a Muzeum szervezeti szabályrendeleteinek 35. §-a második és következő kikezdései korlátozzák. Kéziratok és oklevelek csupán tudományos intézetekben való használatra adhatók ki. Hírlapok és folyóiratokat külső használatra kiadni nem szabad.

Ha az így kölcsönadott mű vagy művek, melyekről a muzeumőr *nyilvántartást* tartozik vezetni, hat hét múlva sem érkeznének vissza, a kölcsönvevő megintést kap; ettől számított négy heti sikertelen várakozás után pedig a művek visszaadása, esetleg a kártérítés iránt bírói uton történik intézkedés.

A kikölcsönzött mű esetleges hiányai vagy sérültsége a kölcsönző lapon feljegyzendők. A kikölcsönzött mű visszaérkezéskor gondosan átvizsgálják. A kölcsönvevő a művön ejtett kárt készpénzben megtéríteni, a netán elveszet műért pedig azok teljes értékét, vagy ha a mű már nem kapható, az igazgató és muzeumőr által megállapított kártérítési összeget tartozik lefizetni. Az e címen bebolyt összegek az illető könyvtári hiány vagy kár pótlására fordítandók. Ha pedig a mű már meg nem szerezhető, a kártérítési összeget a muzeumi igazgató a házipénztárnál letétbe helyezi. Ha a fél a kártérítés összegének megállapítását sérelmesnek tartja, a muzeumi bizottsághoz felelbezzhet.

11. §. A szekrényekben, tartókban lévő gyűjteménytárgyakat nyitási napokon lerajzolni mindenkinek szabad. Arra, hogy lemásolás, rajzolás vagy fényképezés és tudományos leírás céljából a tárgyak a szekrényekből, akár a raktárból kivétesse, az igazgató esetről-esetre való engedélye szükséges. Ily esetben a lemásolás, illetőleg leírás csak a muzeumi tisztviselő ellenőrzése mellett és csakis a Muzeum helyiségében végezhető. A ki nem állított anyagot csak szakutatók tekinthetik meg és tanulmányozhatják az igazgató vagy helyettese engedelmével és jelenletében. (Szerv. szab. 34. §.)

12. §. Régiség- és néprajzitári gyűjteménytárgyakat csak kivételes esetekben, kellő biztosíték mellett, az igazgató beleegyezésével s a gyűjteménytárt kezelő Muzeumőr tudtával szabad kivinni a muzeumi épületből és pedig:

a) tudományos felolvasásokra;

b) a tárgyak lefényképezése, vagy esetleges hiányaik kijavítása végett;

c) gipsz- és galvanoplastikai másolatok készítése végett; de ez esetben legfeljebb két havi

irdőtartamra (v. ö.: szerv. szab. 35. §. 5-ik kikezdésével);

d) kiállítási célokra; de amikor a Muzeum szerv. szabályzatának 35. §. 7-ik kikezdésében foglalt rendelkezése is megtartandók. Mind négy esetben a tárgyak épsége és biztonsága érdekében ugyanazon 35. §. által rendelt óvintézkedések megtartásáról a muzeum igazgató gondoskodik.

A kikölcsönzött tárgyak helyére az eltávolítás okát feltüntető táblácska teendő. A kikölcsönzött tárgyakról, épen úgy, mint a könyvtári anyagról, a muzeum őre nyilvántartást vezet.

13. §. A képző- és iparművészeti gyűjtemény tárgyainak kikölcsönzésére nézve a szerv. szab. 35. §., valamint ezen házirend 12. §. intézkedései irányadók.

14. Aki festményt, szoborművet akar másolni, személyazonosságának igazolása mellett köteles nevét, polgári állását, lakását az e célra szolgáló könyvbe beírni s a másolási engedélyért az igazgatóhoz fordulni. Élő művészek műveinek és létben lévő művek lemásolására még a szerző, illetőleg a tulajdonos írásbeli engedelmé is szükséges.

A másolás csak a Muzeum helyiségében s a Muzeum tisztviselője, esetleg szolgálja jelenletében végezhető.

A Muzeum festményei után készitendő másolatok az eredetinel vagy kisebb vagy nagyobb méretűek lehetnek csakis. Az eredeti képek átrajzolása (pauszálása) vagy körzővel való mérése szigoruan tilos.

A másoló tartozik másoló szereit rendben tartani, csendesesen és illedelmesen viselkedni.

Az elkészült másolat az igazgatónak vagy helyettesének bemutatandó s csakis az ő engedelmével szállitható el.

II. A gyűjteménytárgyak gondozása.

15. §. A kiállított gyűjteménytárgyak, a lehetőséghez képest, az értékesebbek és könnyen elvihető kisebbek föltétlenül, jól zárható szekrényekben, vagy megfelelő módon megerősítve őrizendők. Megerősítéssel a tárgyakat keresztül lyugatni nem szabad. A szak- és segédkönyvek be- kötendők. Könyvkötő a hozzá küldött könyvekről átvételi elismervényt tartozik adni.

A muzeumőrök az általok kezelt gyűjteménytárgyakat a rozsdá- szu-, és moly ellen megfelelő szerekekkel és eljárással lelkiismeretesen védekezni tartoznak. (V. ö. a Muzeum szervszabályzata 17. §-ával, mely a hivatalos eskü letetéséről szól.)

A kiállításra nem kerülő anyagot akár sötét szekrényekben, akár a raktári helységben áll, akként kell rendben tartani, hogy tudományos használatra bármikor hozzáférhető legyen. Gyakori szellőztetésére a muzeumőröknek gondjuk legyen. (Muz. szerv. szab. 34. §.)

III. Házi leltári tárgyak kezelése.

16. §. A Muzeum összes butorziati és egyéb felszerelési tárgyairól a városi számvevőségől nyert utmutatás szerint *alapleltárak vezetendők*, amelyek az igazgató ellenőrzése és felelőssége

mellett állíttatnak össze. A leltári tárgyak évi gyarapodása, illetőleg apadása e leltárakba pontosan bevezetendő s minden év végével az igazgató és muzeumőrök aláírásával ellátva a városi számvevőségnek bemutatandó.

IV. A laboratorium és fényképezőgép kezelése.

17. §. A laboratorium a rendszeresített állásban lévő muzeumőr felügyelete és kezelése alatt lesz. Mellette az ott végzendő munkáknál a muzeumi szolga ségedkezik, a laboratoriumi helyiséggel Muzeumunk ez idő szerint nem rendelkezik. A gyűjteménytárgyak konzerválása tehát ideiglenesen ott és úgy teljesítendő, ahogy a fennálló körülmények megengedik.

18. §. A laboratorium alkotórésze a fényképező készülék és berendezés. Ezeket is ugyanazon muzeumőr kezeli felelősség mellett.

A fényképező gép csak a Muzeum számára szükséges felvételekre használható. A városi tanács vagy igazgató esetről-esere megengedheti, hogy a Muzeumot fenntartó város egyéb intézményei számára — a muzeumi dolgok hátráltatása nélkül — felvételek készíttessenek. A fényképező gépet kezelő muzeumőr ilyen esetben a felvételért és egy-egy másolatért a következő díjat szedheti:

9—12-es lemezen és papíron, kartonra huzás nélkül 36 fillér;

13—18-as lemezen és papíron, karton nélkül 60 fillér;

18—24-es lemezen és papíron, karton nélkül 120 kor.

Minden további másolat a papír nagysága szerint 12, 16, illetőleg 36 fillér. Ugyanilyen áron adhatók ki másolatok a városi tanács vagy igazgató engedelmével a Muzeum céljaira már előlegesen előállított lemezekről. Kivételt alkotnak Muzeumunkkal csereviszonyban lévő rokon célu intézetek (Muzeumok).

A muzeumőr a külső használatra készült fényképekről *külön könyvet vezet*, mely előtünteti az azokért befolyt összegeket. E bevételek, melyeket a muzeum öre ellennyugtákkal tartozik igazolni, az igazgató utalványozásával fényképező szerek vásárlására fordítandók.

A muzeumőr a Muzeumnak minden értékesebb új szerzeményét lefényképezi. Ugy ezen mint gyűjtő utaknál és más alkalmakkor készült *fénykép felvételekről külön jegyzék* vezetendő. A negatív lemezek 1—1 másolattal gondosan megőrizendők. Ezek a könyvtári gyűjtemény leltári anyagát alkotják.

A muzeumi épület és tartozékainak rendben tartása.

19. §. A muzeumi épület fenntartására ugyan a mérnöki hivatal ügyel fel (Muz. szerv. szab. 12. §-a), mindazonáltal a muzeumőr és muzeumi szolga tartozik a muzeumi épületben észrevett minden romlást a muzeumi bizottság elnökének azonnal bejelenteni.

A Muzeum kapujának, kapualól nyíló főajtójának és a padlásajtójának kulcsa a muzeumi szolgánál — mint egyuttal házmesternél áll. A kaput

nyáron 6, télen 7 órakor nyithatja ki; este nyáron 8, télen 6 órakor be kell zárnia.

Az udvar és a muzeumi épület utcai gyalogjárójának tisztántartása, amíg a belvárosi rendőr kapitányság ugyanazon épületben székel, egyenlően megosztva a muzeumi szolga és az ugyanott lakó rendőrségi alkalmazott kötelessége. Azontul egészen a muzeumi szolgáé.

20. §. A muzeumi szolga a Muzeum helyiségeit, termeket, dolgozó-szobát, laboratoriumot (fényképező sötét kamrat) és raktárt tisztántartani, kellőképen szellőztetni, ajtókat, ablakokat szabályszerűen és gondosan bezárni tartozik. A kapualól vezető főajtó vas redőnye csakis a hivatalos órák s a napi tisztogatás ideje alatt huzható fel. Az udvar és a Csokonai-kör ereklyetára felől lévő ajtók, a Muzeum rendes nyitvatartásának idején kívül, állandóan biztonsági zár alatt legyenek, valamint a főajtó is a hivatalos órákon kívül.

A gyűjteménytárak csakis a muzeumi tisztviselő jelenlétében nyithatók meg a közönség előtt. A látogatók eltávozása után kiváló gonddal át kell kutatni minden termet és szobát, hogy ott valaki nem rejtőzött-e el, vagy a közönség látogatása idején nem történt-e kár?

21. §. A muzeumi szolga a gyűjteménytárak helyiségeit minden látogatási nap után kisöpri és kiszellőzteti. Az ablakokat legalább négy hetenként megtisztítja s a szükséghez képes a parketteta Muzeum költségére felfogadandó segítséggel felsurollatja. Különös gondjának kell lenni a gyűjteménytárgyakra, melyeket időnként megporol; a kiállítási szekrények és tartók üveg lapjait állandóan tisztán tartja. Évenként legalább egyszer a szekrények belsejét is kitisztogatja. A Muzeumőr csak saját felelőssége mellett bizhat reá szekrénykulcsot s ezt a muzeumőr külön engedélye nélkül használnia tilos.

Téli hónapokban a dolgozó szobát s nyitási napokon a termeket rendszeresen fűti. Ezért a fűtőkamara kulcsa ő nála áll. (A közművelődési ház felépítése után a fűtésre nézve külön szabályzat lép életbe).

22. §. A tárgyak konzerválásánál, moly- és szu ellen való megóvásánál, valamint fényképezések-nél a muzeumőr utasításait pontosan követi.

23. §. A muzeumi szolga a muzeumi bizottság elnökének, az igazgatónak és muzeumi tisztviselőknek, általában véve engedelmisséggel, a muzeumi bizottság tagjai s a főbb városi tisztviselők iránt, akiket ismernie kell, tiszteletteljes viselkedéssel tartozik. Szükséges, hogy a Muzeum érdekét ő is szíven viselje és buzgó szeretettel, lelkiösmeretesen munkálja. A közönség irányában előzékeny, toladokástól tartózkodó s még akkor is illedelmes legyen, ha valamely látogatót rendre kell utasítania. A látogatóktól a 6. §-ban megállapított őrzési díjakon felül semmi más jutalmat nem szabad követelnie.

Hivatalos órák alatt a Muzeum udvarát nem szabad elhagynia, kivéve, ha felsőbbsege hivatalos járatban küldi valahová. Minden elmenetelt megjelent a muzeumőrnél. A reá bizott hivata-

los munkát hivatalos időn kívül is tartozik elvégezni.

Nyitási napokon és mindennemű hivatalos járat alkalmával szabályszerű egyenruhát visel.

A muzeumi épületben lakó szolga felelős azért, hogy családja tagjai és hozzátartozói a kellő tisztaságot megtartsák s az intézetnek semmi alkalmatlanságot vagy kárt ne okozzanak.

24. §. Nyitási napokon intenzívebb felügyelet céljából teremfelügyezők alkalmaztatnak, akik a muzeumőrök közvetlen felügyelete és rendelkezése alatt állanak. (V. ö. Muz. szerv. szab. 16. és 22. §§.)

A teremőrök a muzeumőr által kijelölt helyeken a nyitási óra előtt egy negyed órával tartoznak megjelenni. Ez idő alatt megtekintik a szekrényeket, vajjon zárva vannak-e? Felügyelnek hogy a látogatók a tárgyakhoz ne nyuljanak; a szekrényeket meg ne rongálják s hogy a termekben a kellő rend és csend fentartassék. Ha e tekintetben valami visszaélést tapasztalnak, az illetőt komolyan, de udvariasan megintik. Sikertelenség esetében erről és a netalán okozott kárról a muzeumőrnek azonnal jelentést tesznek. A közönséggel szemben ugyanolyan tisztességes magaviselettel tartoznak, amint ezt a 23. §. a szolgára nézve előírja. Jutalmat a terem felügyezők sem követelhetnek a látogatóktól. A teremfelügyező kötelességét csakis józan állapotban teljesítheti.

Ha teremőrökül nem egyenruhás 48-as honvédek alkalmaztatnak, hanem más megbízható egyének avagy tanulók, ezek a mutatási napokon ismertető jelül a város színeit mutat karszalagot viselik.

A házirend megfelelő módon közlendő mindazokkal, akikre megtartása kötelező. A látogatókat illető részei a Muzeumban kifüggesztendők.

Debreczen, 1909 ápr. 30.

Tárgyalta és elfogadta a muzeumi bizottság 1909 máj. 8-dikán tartott ülésében.

Zoltai Lajos,
muzeumőr, a muz. bizottság jegyzője.

Hírek.

— Jelölés. Lösch István anyakönyvvezetőhelyettes lemondván állásáról, a közigazgatási bizottság ezen helyre elsőnek *Murakösy* Aladárt, második helyen *Oláh Gyulát* jelölte.

— Uj tanyai iskolák. A kir. tanfelügyelő értesítette a várost, hogy a közoktatásügyi miniszter hét új tanyai iskola felállítását tervezi, mivel a tanyákon igen sok tanköteles van.

— Felirat. A közigazgatási bizottság elhatározta, hogy a csendőriskolának Nagyváradra történt áthelyezése ügyében, mely városunkra tetemes kárral jár, — felír a belügyminiszterhez.

— Népmozgalmi adat. A főorvos jelentése szerint a város területén az elmúlt évben 253 gyermek született és 208 ember halt el. Házasságra 65 pár lépett.

— Közigazgatási bejárás. A fancsikai vasutat a város meghosszabbítja a Veker pusztáig. Az új vo-

nalrész közigazgatási bejárását a kereskedelmi miniszter július 23-ikára tűzte ki, mely alkalommal a bejárás Olgyay Kálmán dr. miniszteri titkár fog részt venni.

Szerkesztői üzenetek.

— **Sz. G. Holyben.** A cikkelyt bántó hangja miatt nem közöljük

— **Kiváncsi.** A városi nyomdában mindkét kötet kapható, a harmadik ősszel jelenik meg egy vaskos kötetben.

— **G. Z. Ungvár.** Leveledet megkaptam és a választ a jövő héten megküldöm.

— **M. Hódmezővásárhely.** A munkát köszönettel postára tettem.

A nagyerdei hidegvizgyógyintézet

folyó évi április havában megnyílt.

Intézeti és fürdő-orvos **Dr. Szász Adolf.** (lakik Piac-utca 59. sz.)

A vizgyógyintézet látogatói a vizgyógyintézet orvosa, vagy más orvos rendelvénye alapján vehetik az intézetet igénybe s a rendelvény a fürdőszolgának átadandó.

A vizgyógyintézet délelőtt 5—1/29-ig, délután 1/25-től 1/28-ig férfiak, délelőtt 1/29—12-ig és délután 1—1/25-ig nők által használható. Ugyanott reggel 5 órától este 7-ig kádfürdő, hétfőn, szerdán és pénteken nők, egyéb napokon férfiak által használható gőzfürdő áll rendelkezésre.

A fürdő felügyelőség.

MEGJELENT	
• • • • •	
„Ős Debreczen“	
Elbeszélések Debreczen multjából.	
Írta: KONCZ ÁKOS.	
• • •	
Ára díszes kiállításban 3 korona.	
Kapható a szerzőnél (Városház, földszint 7. számú szoba vagy lapunk kiadó-hivatalában, a városi nyomdavállalatnál. o o	

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □
DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ SZABÁLYRENDELETEINEK GYÜJTEMÉNYE.

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**